

Περίληψη - Summary

Χρυσάφης Χαράλαμπος: «Πέδαι Ἑλλάδος: οι φρουρές των Αντιγονιδών στην ηπειρωτική Ελλάδα και το Αιγαίο (301-196 π.Χ.)»

Σε κάθε γενική μελέτη της ιστορίας των ελληνιστικών πόλεων βρίσκεται σε κεντρική θέση το ζήτημα της σχέσης τους με τη μοναρχική εξουσία, όπως αυτή διαμορφώθηκε μετά το τέλος της δυναστείας των Τημενιδών και τους πολέμους των Διαδόχων που ακολούθησαν έως τη ρωμαϊκή κατάκτηση. Μια σημαντική πλευρά αυτού του ζητήματος είναι το θέμα της παρουσίας βασιλικών φρουρών, ενόπλων τμημάτων που βρίσκονταν εντός του εδάφους μιας *έλληνίδος πόλεως* και ήταν υπό τις εντολές ενός βασιλιά. Μια από τις χαρακτηριστικές περιπτώσεις που δεν έχει επαρκώς μελετηθεί, αποκλειστικά και εις βάθος, είναι το σύστημα φρουρών που εγκατέστησαν οι Αντιγονίδες στις πόλεις της κυρίως Ελλάδας και του Αιγαίου ύστερα από τη μάχη της Ιψού έως το τέλος του Β΄ Μακεδονικού Πολέμου. Αυτό το κενό φιλοδοξεί να καλύψει η παρακάτω εργασία.

Η επιλογή των συγκεκριμένων χρονικών ορίων της έρευνας (301-196) έγινε διότι με αυτόν τον τρόπο σχηματίζεται μια χρονική περίοδος κατά τη διάρκεια της οποίας παρατηρείται η ύπαρξη πολλών βασικών σταθερών, όπως μια σχετικά σταθερή γεωπολιτική κατάσταση σε σύγκριση με την προηγούμενη περίοδο των Διαδόχων (323-301) και σταθερές επιλογές πολιτικού προσανατολισμού. Πιο συγκεκριμένα, ως αρχή της περιόδου επιλέγεται το 301 και η μάχη της Ιψού διότι τότε σημειώνεται μια τεράστια αλλαγή στην πολιτική κατεύθυνση των Αντιγονιδών - δηλαδή μετατοπίζεται το κέντρο βάρους της αυτοκρατορίας από την Ανατολή στη μητροπολιτική Ελλάδα, εγκαταλείπεται το δόγμα του Μονόφθαλμου περί της ελευθερίας των πόλεων και ίσως και το εγχείρημα της Ελληνικής Συμμαχίας, αν τελικά σημειώθηκε η κατάργησή της μετά από το 301. Οι Αντιγονίδες από το 294 ανέρχονται στον θρόνο της Μακεδονίας και παραμένουν με μικρές διακοπές έως το 167. Το 196 με τον Β΄ Μακεδονικό πόλεμο εξαρθρώνεται οριστικά για τους Μακεδόνες το σύστημα εξουσίας που είχαν εγκαταστήσει εκτός του βασιλείου επί των ελληνικών πόλεων της νότιας Ελλάδας με μόνο υπολείμματά του να επιβιώνουν στις γειτονικές περιοχές της Μακεδονίας έως τη στιγμή της κατάλυσης της βασιλείας. Ένα άλλο πλεονέκτημα που προσφέρει η συγκεκριμένη χρονική περίοδος είναι και τα σαφή γεωγραφικά όρια που θέτει στην έρευνα, τα οποία αντιστοιχούν με το τμήμα της ζώνης επιρροής και συμφερόντων της δυναστείας των Αντιγονιδών που κυριαρχούσαν οι *έλληνίδες* πόλεις.

Το κείμενο της διατριβής χωρίζεται σε δύο κυρίως μέρη: το πρώτο μέρος αφιερώθηκε στην λεπτομερή εξέταση πολλών θεματικών ενοτήτων, όπως βασικές έννοιες (είδη φρουρών, σχέσεις των πόλεων με τον Μακεδόνα βασιλιά, δομή/διάρθρωση/σύνθεση/καταγωγή μελών φρουρών, οικονομικά ζητήματα, καθημερινή ζωή, η σημασία των φρουρών στον πολιτικό λόγο της εποχής), ενώ το δεύτερο αποπειράθηκε να ερμηνεύσει τις φρουρές ως εργαλείο

της πολιτικής στρατηγικής του εκάστοτε Αντιγονίδη βασιλιά. Τέλος, επισυνάπτεται μια αναλυτική προσωπογραφία όλων των αξιωματικών και των στρατιωτών που υπηρέτησαν στις φρουρές των Αντιγονιδών την εξεταζόμενη περίοδο 301-196 π.Χ.

Chrysafis Charalambos: «Pedai Hellados: Antigonid garrisons in mainland Greece and the Aegean (301-196 BC)»

The aim of the thesis is a comprehensive study and analysis of the garrisons' network which was installed by the Antigonids in mainland Greece and the Aegean and their geopolitical aspirations. Both regions were regarded as part of the sphere of influence of the Hellenistic Macedonian kingdom and were vital areas for its security and development. This region became very important during the struggle of the Alexander's Successors. The control of this territory was critical for the prevalence and the consolidation of power among the competing Hellenistic states.

From the time of Cassander and beyond, all the kings of Macedonia sought control in this area and did not feel safe when a foreign power was able to intervene and expel them. From 294 to 167 BC all the kings of Macedonia [except the turbulent period 287-277 BC] belonged to the Antigonid dynasty. The Antigonid family had already, from about 314 BC, started to intervene politically and militarily in the region, but only after the c. 294 BC crowning of Demetrios the Besieger as king of Macedonia, their possessions in the mainland Greece and the Aegean were connected with the kingdom.

A comprehensive study of the significance and the problems of the garrisons' historical phenomenon in the region (impact on the city, political and military aims, administration and financial issues, temporal and spatial extent) is necessary and will greatly contribute in the historical research of the period. Chapters are devoted to present a detailed typology of the attested garrisons (*phroura/phylake*), their economic implications (pay of the mercenaries-members of the garrisons, cost of the garrisons, financial obligations of the garrisoned cities towards the king) and the different status of the garrisoned cities (royal subjects, allied cities). One important aspect is the definition and the nature of the relations between the soldiers of a garrison and the citizens. The two social groups were residing, moving and interacting inside the same area without restrictions apart maybe some sensitive areas in the citadel. This cohabitation leads in some cases to conflict or a gradual integration. Naturalization of officers and soldiers are evidences of the latter. This study also produces a detailed analysis of the internal administration and hierarchy inside the network of garrisons combining literary and epigraphic sources and it concludes with a prosopography of the known officers and soldiers who manned these Antigonid garrisons in that period.